

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาประสบการณ์การได้รับการใส่สายระบายทรวงอกของผู้บาดเจ็บทรวงอก โดยศึกษาในประเด็นการให้ความหมายผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการจัดการกับผลกระทบนั้น การพยาบาลที่ได้รับและความต้องการการพยาบาล

ผู้ให้ข้อมูลและสถานที่ศึกษา (Participant and Setting)

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่ได้รับการใส่สายระบายทรวงอกจากการบาดเจ็บทรวงอก และได้รับการรักษาที่โรงพยาบาลศูนย์แห่งหนึ่งในเขตภาคตะวันออก โดยทำการศึกษาในระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2549 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 โดยผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ตามคุณสมบัติ ดังนี้

1. อายุ 20 ปี ขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง
2. ได้รับบาดเจ็บทรวงอกที่ไม่มีการบาดเจ็บช่องท้องและบาดเจ็บที่ศีรษะร่วมด้วย
3. มีสติสัมปชัญญะดี สามารถพูดภาษาไทยได้อย่างดี
4. เป็นผู้ที่ยินยอมให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

สถานที่ศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ศึกษาซึ่งโรงพยาบาลศูนย์ในเขตภาคตะวันออก เป็นโรงพยาบาลขนาด 555 เตียง สามารถให้บริการผู้ป่วยภาวะวิกฤตและเรื้อรัง และรับการส่งต่อผู้ป่วยหนักจากโรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลชุมชนใกล้เคียงที่มีขนาดเล็กกว่า รวมถึงสถานอนามัยในเครือข่าย และหอผู้ป่วยแผนกศัลยกรรม ที่ต้องการศึกษาวิจัย ได้แก่ ศัลยกรรมอุบัติเหตุชาย 1 หอ ศัลยกรรมอุบัติเหตุ หญิง 1 หอ มีเตียงรับผู้ป่วย 36 และ 36 เตียง อัตรากำลังเป็นพยาบาลวิชาชีพ 19 และ 21 คน มีการจัดอัตรากำลังแต่ละเวรอย่างเพียงพอในการดูแลผู้ป่วย เวรเช้า เวรบ่าย และเวรดึก 5-6, 4-5 และ 4 คน ตามลำดับ และหอผู้ป่วยพิเศษศัลยกรรม 4 หอ หอละ 12 ห้อง พยาบาลประจำหอผู้ป่วย หอละ 5 คน การจัดอัตรากำลังในแต่ละหอพิเศษ เวรเช้า เวรบ่าย และเวรดึก 2, 1 และ 1 ตามลำดับ

นอกจากนี้ โรงพยาบาลศูนย์แห่งนี้มีพันธกิจในการดูแลผู้ป่วย คือมุ่งมั่นในการให้บริการรักษาพยาบาล ฟื้นฟูสภาพ สร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันและควบคุมโรคตามมาตรฐาน โดยคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้รับและผู้ให้บริการ พร้อมทั้งมีเจตจำนง ด้านความปลอดภัยของผู้ป่วย สิทธิผู้ป่วย และจริยธรรมองค์กร เน้นเรื่องการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล และมีการใช้มาตรฐานในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายระบายทรวงอกของผู้บาดเจ็บทรวงอกซึ่งมีการประยุกต์มาจากมาตรฐานการพยาบาลผู้ป่วยที่ใส่สายระบายทรวงอกของเพ็ญจันทร์ แสนประสาน (2547)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจึงประกอบด้วย

1. ผู้วิจัย ถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด ดังนั้นในการดำเนินการวิจัยจึงต้องเตรียมความพร้อมของผู้วิจัยก่อนทำการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพิ่มเติม โดยลงทะเบียนเรียนในวิชาวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodologies) จำนวน 3 หน่วยกิต ซึ่งในการเรียนวิชานี้ ได้มีการเรียนทั้งเนื้อหาทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ ทั้งในเรื่องการสังเกต การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์ ทำให้มีความเข้าใจมากขึ้นและเกิดทักษะสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง

2. แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งประกอบด้วยคำถามเปิดประเด็น และคำถามแบบเจาะลึกในเรื่องการให้ความหมายของการได้รับการใส่สายระบายทรวงอกจากการบาดเจ็บทรวงอก ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการจัดการกับผลกระทบนั้น การพยาบาลที่ได้รับและความต้องการการพยาบาล แนวคำถามครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดจากทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้แนวคำถามมีความเหมาะสมและครอบคลุมทุกมิติตามวัตถุประสงค์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการนำร่อง จำนวน 2 ราย เพื่อทดลองใช้และปรับปรุงแนวคำถามก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ภายหลังการสัมภาษณ์มีการปรับแนวคำถามให้เหมาะสมกับผู้ให้สัมภาษณ์ในแต่ละรายยิ่งขึ้น

3. แบบบันทึกข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย

ชุดที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพการสมรส บทบาทในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของครอบครัวต่อเดือน (ภาคผนวก ก)

ชุดที่ 2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (ภาคผนวก ข)

ชุดที่ 3 แบบบันทึกข้อมูลอื่น ๆ จำนวน 4 ชุด ดังนี้

3.1 แบบบันทึกการถอดข้อความจากเทปบันทึกเสียงและการให้รหัสเบื้องต้น เป็นแบบบันทึกที่ใช้เพื่อบันทึกข้อมูลและรหัสข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล (ภาคผนวก ค)

3.2 แบบบันทึกเชิงปฏิบัติการ เป็นแบบบันทึกเพื่อเป็นแนวทางการเก็บข้อมูลครั้งต่อไปและเป็นแบบบันทึกข้อคำถาม เพื่อใช้เป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกครั้งต่อไป (ภาคผนวก ค)

3.3 แบบบันทึกการจัดหมวดหมู่ข้อมูล เป็นแบบบันทึกที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการถอดความจากเทปและการให้รหัสเบื้องต้นของข้อมูล (ภาคผนวก ค)

3.4 แบบบันทึกการสะท้อนคิดของผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบผลกระทบจากความคิดความรู้สึก ความพร้อมของผู้วิจัย รวมถึงการเขียนปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการวิจัย ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของตัวผู้วิจัย เพื่อทำการแก้ไข พัฒนา และป้องกันความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้นในงานวิจัย (ภาคผนวก ค)

4. ใบพิทักษ์สิทธิสำหรับผู้ให้ข้อมูลและยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (ภาคผนวก ง)

5. เครื่องมือประกอบอื่น ๆ ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียงและม้วนเทปเปล่า สมุดบันทึก และปากกาสำหรับจดบันทึกภาคสนาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Procedure of Data Collection)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การได้รับการใส่สายระบายทรวงอกของผู้บาดเจ็บทรวงอก โดยการให้ความหมาย ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการจัดการกับผลกระทบนั้น การพยาบาลที่ได้รับและความต้องการการพยาบาล จากการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล จึงกำหนดการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยเข้าพบเจ้าหน้าที่ประจำแผนกศัลยกรรมของโรงพยาบาล เพื่อติดต่อขอข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่ได้รับการใส่สายระบายทรวงอกจากการบาดเจ็บทรวงอก โดยหากถามผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด เจ้าหน้าที่ประจำหอผู้ป่วยศัลยกรรมทรวงอกจะแจ้งผู้วิจัย หลังจากนั้นผู้วิจัยจะไปติดต่อกับผู้ที่ได้รับการใส่สายระบายทรวงอกจากการบาดเจ็บทรวงอก ด้วยตนเอง ในวันแรกของการใส่สายระบายทรวงอก เพื่อขอความร่วมมือในการเป็นผู้เข้าร่วมงานวิจัยและเซ็นชื่อยินยอม

ส่วนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเก็บข้อมูล จำนวน 12 ราย เนื่องจากข้อมูลที่ได้ครอบคลุมเพียงพอทุกมิติที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา และข้อมูลมีความอิ่มตัว (Saturation) คือ ไม่มีข้อมูลใหม่หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกิดขึ้นอีก (Holloway & Wheeler, 1996)

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ผ่านการสอบจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อ วันที่ 20 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2549 (ตามเอกสารแนบ) และผู้วิจัยจำเป็นต้องเข้าไปพูดคุยซักถามผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เพิ่งประสบมา รวมทั้งประเด็นคำถามที่เจาะลึก อาจกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้ให้ข้อมูลโดยตรง ผู้วิจัยจึงได้คำนึงถึงจรรยาบรรณของนักวิจัยและการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล โดยการแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัย และแจ้งให้ทราบว่า จะยุติการเข้าร่วมวิจัยเมื่อใดก็ได้ จะไม่มีผลต่อผู้ให้ข้อมูลใด ๆ ทั้งสิ้น โดยขอความยินยอมในการเข้าร่วมในการทำวิจัยโดยเซ็นใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ขออนุญาตในการบันทึกเทปซึ่งการเก็บข้อมูลใช้เวลา ประมาณ 45 - 60 นาที และขออนุญาตในการติดต่อ เพื่อยืนยันวัน เวลา ในการเก็บข้อมูล ในการเก็บข้อมูลนั้น ข้อมูลที่ได้ของแต่ละบุคคลจะเก็บไว้เป็นความลับ โดยมีเพียงผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาเท่านั้นที่ทราบข้อมูลของผู้ให้ข้อมูล และการรายงานผลการวิจัยจะนำเสนอเป็นภาพรวม และจะมีการ ใช้รหัสแทน ดังนั้นจะไม่มีใครสามารถระบุได้ว่าใครเป็นผู้ให้ข้อมูลนอกจากนี้ในระหว่างการพูดคุย หากพบว่าผู้ให้ข้อมูลรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ เช่น นั่งไม่ตอบคำถาม ร้องให้ ผู้วิจัยจะยุติข้อคำถาม และให้ผู้ให้ข้อมูลได้พูดระบายความรู้สึก และหากผู้ให้ข้อมูลไม่สะดวกในการให้ข้อมูลต่อ ก็จะยุติการพูดคุย

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการหลังได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการแล้วตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ยื่นเสนอต่อผู้อำนวยการ โรงพยาบาลศูนย์เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อเก็บข้อมูล พบหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล เพื่อชี้แจงรายละเอียดของวัตถุประสงค์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัยเพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการวิจัย

2. ติดต่อประสานงานและสร้างสัมพันธภาพกับผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลแผนกศัลยกรรม หัวหน้าหอผู้ป่วยศัลยกรรม เจ้าหน้าที่ของหอผู้ป่วยที่ทำการเก็บข้อมูล และผู้ป่วยเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ดังนี้

- 2.1 ผู้วิจัยพบผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลศัลยกรรมและหัวหน้าหอผู้ป่วยศัลยกรรม เพื่อแนะนำตัว และอธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอความร่วมมือ ให้ช่วยเป็นผู้ประสานงานแก่เจ้าหน้าที่ในการแจ้งผู้วิจัยให้ทราบว่า มีผู้ได้รับการใส่สายระบายทรวงอกจาก

การบาดเจ็บทรวงอกเข้ารักษาตัวในหอผู้ป่วยและขอศึกษาประวัติผู้ป่วยคร่าว ๆ จากแฟ้มประวัติ จากนั้นผู้วิจัยไปติดต่อขอเก็บข้อมูลจากผู้ป่วยด้วยตนเอง

2.2 ผู้วิจัยพบผู้ให้ข้อมูลเพื่อสร้างสัมพันธภาพโดยการแนะนำตัว หลังจากที่ได้รับข้อมูลในวันแรกของการใส่สายระบายทรวงอก และติดตามเยี่ยมทุกวันเพื่อสร้างความคุ้นเคยและไว้วางใจ บอกวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลและขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัย เมื่อผู้ให้ข้อมูลยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยแจ้งผู้ให้ข้อมูลทราบว่าผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และขออนุญาตบันทึกเทป หลังจากถอดสายระบายทรวงอกแล้ว ประมาณ 6 - 12 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลก่อนที่ผู้ให้ข้อมูลจะกลับบ้านจำนวน 9 ราย และขอไปสัมภาษณ์ที่บ้านจำนวน 3 ราย

3. เมื่อผู้ให้ข้อมูลยินยอมให้ข้อมูลและเกิดความคุ้นเคยกับผู้วิจัย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบไปด้วย การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interviews) จดบันทึกภาคสนาม (Field Note) และการสะท้อนคิดของผู้วิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการใช้การพูดคุย อย่างไม่มีพิธีรีตอง ไม่เคร่งครัดในขั้นตอน และลำดับของข้อความ การดำเนินการสัมภาษณ์มีเพียงแนวคำถามที่เตรียมไว้อย่างกว้าง ๆ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์อย่างมีเป้าหมายกับผู้ให้ข้อมูล ในลักษณะเผชิญหน้าโดยตรง อย่างเป็นธรรมชาติ โดยใช้แนวคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแนวทางในการนำให้ผู้ให้ข้อมูลเล่าประสบการณ์ของตนเองอย่างละเอียดลึกซึ้ง และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยดำเนินการดังนี้

3.1.1 ขณะสัมภาษณ์ ผู้วิจัยผสมผสานทักษะต่าง ๆ มาใช้ เช่น การไม่แสดงความเป็นผู้รู้ แต่เป็นผู้ที่ต้องการจะรู้ เพื่อแสดงให้เห็นว่าให้ความสนใจในสิ่งที่กำลังสนทนา รับฟังอย่างตั้งใจ สบตา พยักหน้า เพื่อแสดงกิริยาตอบสนอง จับประเด็นของการให้ความหมายและความรู้สึก ทักษะการตั้งคำถาม เพื่อให้เกิดความกระฉับกระเฉงในประเด็นที่กำลังสนทนา และความต่อเนื่องของเรื่องราว ทักษะการทวนความหรือกล่าวซ้ำคำพูด เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำรวจความคิดของตนเอง ในประเด็นสำคัญ ๆ อย่างละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยสามารถติดตามความคิดของผู้ให้ข้อมูลได้อย่างต่อเนื่อง ทักษะการสะท้อนคำพูดและความรู้สึก เพื่อช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถขยายขอบเขตในการมองสภาพการณ์ต่าง ๆ ของตนเองได้อย่างชัดเจนเป็นจริงมากยิ่งขึ้น ตลอดจนทักษะการเงียบ เพื่อให้เวลาแก่ผู้ให้ข้อมูลในการคิดทบทวน ลำดับเหตุการณ์ รวบรวมสมาธิ หรือทำความเข้าใจ ความคิด อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง

3.1.2 การบันทึกเทปขณะสัมภาษณ์ (Tape-Recorded Interviews) เพื่อให้ได้ข้อมูลถูกต้องครบถ้วน ซึ่งประโยชน์ในการบันทึกรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ เนื่องจากไม่สามารถจดจำ

และจดบันทึกได้ทั้งหมด โดยผู้วิจัยตรวจสอบความพร้อมของเครื่องบันทึกเทป เทปเปล่า และแบตเตอรี่ ตลอดจนรหัสผู้ให้ข้อมูล วันที่สัมภาษณ์ ก่อนที่จะบันทึกการสัมภาษณ์

3.1.3 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนตามประเด็นที่ต้องการศึกษา ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ ประมาณ 35-70 นาที โดยผู้วิจัยมีการสังเกตพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูลขณะสัมภาษณ์และไม่พบพฤติกรรมที่แสดงอาการกระสับกระส่าย เหลือบมองนาฬิกาบ่อย ๆ หรือเบื่อหน่าย และนัดหมายเวลาในครั้งต่อไป 2 ราย เนื่องจากมีประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน

3.1.4 หลังจากการสัมภาษณ์แล้วผู้วิจัยทำการถอดข้อความจากเทปบันทึกเสียงเป็นภาษาเขียนด้วยตนเอง แบบคำต่อคำ ตรวจสอบความชัดเจนครบถ้วน แล้วทวนความกับเทปบันทึกเสียง เพื่อตรวจสอบการถอดข้อความและอ่านทวนซ้ำ เพื่อสร้างความเข้าใจข้อมูล เตรียมสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.2 การจดบันทึกภาคสนาม (Field Note) เป็นการจดบันทึกบรรยายภาคในระหว่างการสัมภาษณ์ที่ได้จากการสังเกต เช่น ความเงียบ เสียงหัวเราะ ร้องไห้ การแสดงสีหน้าของผู้ให้ข้อมูล ตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นขณะสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีจดบันทึกข้อมูลในทันที เพื่อป้องกันการสับสนของข้อมูลก่อนที่จะรวบรวมข้อมูลผู้ให้ข้อมูลรายต่อไปโดยกลับมาบันทึกรายละเอียดภายหลัง โดยบันทึกประเด็นสำคัญที่ค้นพบขณะสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ข้อมูล ด้าน วัน เวลา สถานที่และสิ่งแวดล้อมรอบข้าง สีหน้า ท่าทาง ลักษณะคำพูด พฤติกรรมการแสดงออกของผู้ให้ข้อมูลตามความเป็นจริง โดยไม่ตีความ

3.3 การบันทึกการสะท้อนคิดของผู้วิจัย คือบันทึกความคิดเห็น ความรู้สึกของผู้วิจัย หรือปัญหาที่เกิดขึ้นขณะเก็บข้อมูล เพื่อป้องกันการอคติ การลำเอียง และใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อมีการนำข้อมูลไปตีความภายหลัง ซึ่งผู้วิจัยทำการบันทึกทันที ภายหลังกลับจากเก็บข้อมูลเป็นจำนวน 4 ราย

4. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลต่อไปจนกระทั่งข้อมูลมีความอิ่มตัว (Saturation of Data) โดยพิจารณาจากการที่ไม่มีข้อมูลใหม่หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกิดขึ้นอีก และได้กลุ่มตัวอย่าง 12 ราย

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล (Procedure of Data Analysis)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละครั้ง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลรายวันและภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนแล้ว โดยผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปรากฏการณ์วิทยาของ โคลไลซี (Colaizzi, 1978 cited by Streubert & Carpender, 1995) มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. อ่านคำข้อมูลเกี่ยวกับ ประสพการณ์การได้รับการใส่สายระบายทรวงอกจากการบาดเจ็บทรวงอกที่ได้มาจากการถอดเทปทั้งหมด เพื่อทำความเข้าใจในข้อมูลเหล่านั้น
2. อ่านคำข้อมูลนั้นอีกครั้งซ้ำ ๆ และพยายามสังเกตแยกแยะและตัดทอนข้อความหรือประโยคที่มีความหมาย หรือความสำคัญของคำบรรยายทุกขั้นตอนอย่างตั้งใจ เพื่อมิให้ประเด็นที่สำคัญนั้นหลุดลอดไป เช่น การให้ความหมายของการได้รับการใส่สายระบายทรวงอกจากการบาดเจ็บทรวงอก ผลกระทบที่เกิดขึ้นและการจัดการกับผลกระทบเหล่านั้น การพยาบาลที่ได้รับและความต้องการการพยาบาล รวมทั้งแยกแยะข้อความ/ ประโยคที่มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันออกมา
3. กำหนดความหมายของแต่ละประโยคที่มีความสำคัญ
4. นำความหมายที่กำหนดไว้มาจัดรวมกลุ่มเป็นหัวข้อ (Theme) และนำหัวข้อทั้งหมดย้อนกลับไปตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อทดสอบความเที่ยงของเนื้อหาอีกครั้ง
5. บรรยายผลของปรากฏการณ์ทั้งหมดเกี่ยวกับการได้รับการใส่สายระบายทรวงอกจากการบาดเจ็บทรวงอก จากข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มา โดยพิจารณาความต่อเนื่องและกลมกลืนกันของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น หากประเด็นใดที่ไม่สอดคล้องกับข้อมูลหรือขาดความสำคัญ จะตัดออกไป
6. บรรยายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดและชัดเจน ด้วยประโยคที่เป็นโครงสร้างซึ่งมีความสำคัญหรือเป็นแก่นของปรากฏการณ์ที่ศึกษา
7. สังเคราะห์และผสมผสานความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น และนำผลที่ได้เกี่ยวกับประสพการณ์การได้รับการใส่สายระบายทรวงอกจากการบาดเจ็บทรวงอก ไปตรวจสอบความตรงครั้งสุดท้าย โดยนำผลสรุปไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบว่าสิ่งที่ผู้วิจัยกำหนดหรือบรรยายตรงกับประสพการณ์จริงของผู้ให้ข้อมูล

ความน่าเชื่อถือของงานวิจัย (Trustworthiness)

ผู้วิจัยคำนึงถึงการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัยจากแนวทางสร้างความน่าเชื่อถือที่พัฒนามาจากลินคอนและกูบา (Lincoln & Guba, 1985) ประกอบด้วย

1. ความน่าเชื่อถือ (Credibility) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องความจริงของสิ่งที่ค้นพบซึ่งจะเกิดความน่าเชื่อถือได้ เมื่อสิ่งที่ค้นพบนั้นแสดงถึงความเป็นจริงที่บุคคลอธิบายหรือแปลความหมายตรงกับประสพการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง เทคนิคที่ใช้เพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อค้นพบและการตีความของข้อมูลกระทำได้ โดยมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่ความ

ไว้วางใจอันนำไปสู่การได้มาซึ่งข้อมูลที่ลึกซึ้ง (ศิริพร จิรวรรณกุล, 2546) และการยืนยันข้อมูล (Member Checking)

1.1 การสร้างสัมพันธภาพกับเจ้าหน้าที่และผู้ป่วย โดยการแนะนำตัว บอกวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัยและสิทธิของผู้ให้ข้อมูล หลังจากนั้นมีการติดตามเยี่ยมทุกวันจนผู้ให้ข้อมูลอดสายระบายทรวงอกเพื่อสร้างความคุ้นเคยและไว้วางใจ

1.2 การยืนยันข้อมูล (Member Checking) ผู้วิจัยมีการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากวิธีการสัมภาษณ์บันทึกเทป และนำข้อมูลที่ถอดเทปแล้วตั้งแต่รายที่ 4 ยืนยันข้อมูลของรายต่อ ๆ ไป จนถึงรายที่ 10 จำนวน 6 ราย และตั้งแต่รายที่ 11 - 12 นำข้อมูลที่ถอดเทปแล้วไปให้ผู้ให้ข้อมูลยืนยันข้อมูล จำนวน 2 ราย และไม่มีการเพิ่มเติมรายละเอียด

2. การถ่ายโอนงานวิจัย (Transferability) ผู้วิจัยเขียนบรรยายลักษณะของสถานที่ศึกษา การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงของผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์การได้รับการใส่สายระบายทรวงอกจากการบาดเจ็บทรวงอก ผู้วิจัยได้เขียนขั้นตอนการตัดสินใจต่าง ๆ ในขณะดำเนินการวิจัยไว้อย่างละเอียด เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและสามารถใช้เชื่อมโยงส่งต่อ และประยุกต์ใช้ได้กับผู้ที่ได้รับการใส่สายระบายทรวงอกจากการบาดเจ็บทรวงอกในบริบทอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน

3. การพึ่งพากับเกณฑ์อื่นได้ (Dependability) ผู้วิจัยบรรยายการวิจัยเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผลการวิจัยอย่างละเอียด เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ สามารถที่จะปฏิบัติตามและตรวจสอบได้

4. การยืนยันผลการวิจัย (Confirmability) เป็นการวัดความเป็นกลางหรือการไม่ลำเอียง ซึ่งการยืนยันความเป็นจริงจะเกิดขึ้นได้เมื่อ การวิจัยต้องมีขั้นตอนของความน่าเชื่อถือ การคำนึงถึงการนำไปใช้ และความคงที่ ดังกล่าวข้างต้น โดยผู้วิจัยได้มีการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนการดำเนินวิจัย เช่น เทปบันทึกเสียง การเขียนบันทึกภาคสนาม แบบบันทึกที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล บันทึกความรู้สึกส่วนตัวต่าง ๆ การสะท้อนคิดตนเองต่อสิ่งที่ได้จากการสังเกตขณะเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสามารถอ้างอิงแหล่งข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องซ้ำได้ตลอดเวลา รวมทั้งผู้วิจัยมีการใช้คำพูดของผู้ให้ข้อมูล ประกอบในรายงาน เพื่อยืนยันผลวิจัยว่าเป็นความจริง มิได้เกิดจากความลำเอียง